

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Конфліктологія в галузі освіти»

VIII семестр

Дисципліна № _____

Кількість кредитів ЄКТС – 3 кредити

I. Основна мета спецкурсу – формування у студентів системи знань про природу конфліктів загалом і у сфері освіти, набуття практичних навичок у їх розв’язанні, вироблення вмінь прогнозувати і контролювати конфліктну ситуацію, позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців даного напрямку підготовки (спеціальності).

Дисципліна «Конфліктологія в галузі освіти» дозволяє набути студентам додаткових фахових компетенцій у процесі опанування циклу дисциплін професійної підготовки.

III. Завдання дисципліни

1. Ознайомити студентів із загально-психологічними особливостями конфлікту.
2. Надати знання про засоби запобігання виникненню негативної взаємодії, а також надання неминучим конфліктним ситуаціям конструктивного характеру.
3. Ознайомити з етапами роботи щодо корекції конфліктної поведінки у дітей та дорослих – учасників навчально-виховного процесу.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даної дисципліни

Основні знання: про об’єкт та предмет конфліктології; сутність конфлікту та його структуру; динаміку та причини конфлікту; види конфліктів у суспільстві та їх особливості у галузі освіти; особливості внутрішньоособистісного, міжособистісного та міжгрупового конфліктів; психологічні особливості механізму виникнення конфліктів; теорії поведінки особистості в конфлікті; технології управління конфліктами; психологічні умови попередження та розв’язання конфліктів у галузі освіти.

Основні вміння:

оцінювати місце конфліктології в освітянській галузі; використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті; виявляти механізм та причини соціальних конфліктів; визначати етапи виникнення конфлікту в галузі освіти з метою подальшого його розв’язання; розпізнавати внутрішньоособистісний конфлікт; виявляти основні етапи переговорного процесу; визначати шляхи розв’язання конфліктів в управлінні; використовувати отримані знання для попередження та регулювання конфліктів.

V. Короткий зміст дисципліни

Тема 1. Історія становлення конфліктології.

Передумови конфліктологічних ідей. Сучасні теорії конфлікту. Становлення конфліктології як науки в Україні та її розвиток на сучасному етапі.

Тема 2. Характеристика конфлікту як соціального феномена

Поняття про конфлікт. Причини та функції конфлікту. Структурні елементи конфлікту. Динаміка конфлікту. Класифікація конфліктів.

Тема 3. Теорії поведінки особистості в конфлікті.

Моделі поведінки особистості в конфлікті та їх характеристика. Стилі конфліктної поведінки особистості в конфлікті. Типи конфліктних особистостей.

Тема 4. Внутрішньоособистісні конфлікти

Поняття про внутрішньоособистісний конфлікт. Види внутрішньоособистісного конфлікту. Форми прояву та способи вирішення внутрішньоособистісного конфлікту.

Тема 5. Міжособистісні та групові конфлікти у галузі освіти.

Поняття та особливості міжособистісного конфлікту. Класифікація міжособистісного конфлікту. Управління міжособистісними конфліктами керівником освітньої установи. Поняття про групові конфлікти. Класифікація міжгрупових конфліктів. Управління міжгруповими конфліктами у галузі освіти.

Тема 6. Технології управління конфліктами у галузі освіти.

Сутність та особливості управління конфліктами. Методи управління конфліктами. Засоби розв'язання конфліктів.

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу

Кафедра педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості Факультету педагогіки і психології: доцент Гальченко В.М.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких лекційних занять – 12 год., семінарських занять – 6 годин, лабораторних занять – 6 год., індивідуальної роботи – 18 год., самостійної роботи студентів – 48 год. Дисципліна викладається у VIII семестрі.

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

1. Анцупов А.Я., Малишев А.А. Введення в конфліктологію; як попередити та вирішувати міжособисті конфлікти. – К., 1996.
2. Бабосов Е.М. Конфликтология; Учеб. пособие. – Минск : Тетра-системс., 2000. – 461с.
3. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфліктологія; Навч. посіб. для вузів. - Харків, 1997.
4. Вишнякова Н.Ф. Конфликтология. – Минск, 2002.
5. Выдай А. Психология конфликтности менеджмента, или как руководить без конфликтов? / Конфликтные ситуации в трудовых коллективах // Персонал. – 2001. – № 4. – С. 29-34.
6. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб., 2002.
7. Довгань П. Службові конфлікти та інтриги / різні види службових конфліктів // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. – 2001. – № 2. – С. 403-413.
8. Дзвінчук Д. Конфлікти та способи їх подолання // Віче. – 1999. – № 5. – С. 11-16.
9. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління. – К., 2005.
10. Иванова Е.Н. Иду на конфликт. "Разрешительная конфликтология". – Издательство ДНК, Санкт-Петербург, 2003.
11. Ишмуратов А.Л. Конфликт і згода. – К., 1996.
12. Конфліктологія: Підручн. Для студентів вищих навч. закладів / За ред. М.М. Герасіної, М.І. Попова. – Харків : Право, 2002.
13. Крам Т.Ф. Руководство энергией конфликта. – М., 2000.
14. Кричевский Р.Д. Если вы – руководитель.... Элементы психологии менеджмента в повседневной работе. – 2-е изд. доп. и перераб. – М. : Дело, 1996.
15. Ложкин Г.В., Повенель Л.И. Практическая психология конфликта: Учеб. пособие. – К: МАУП, 2000.
16. Мастенбрук У. Руководство конфликтными ситуациями и развитие организации. – М., 1996.
17. Нагаев В.М. Конфліктологія. – К., 2004.
18. Насиповский В.Е., Скакунов ЕМ. Политические конфликты в современных условиях // США; экономика, политика, идеология. – 1995. – № 4.
19. Пірен Марія. Конфлікти і управлінські ролі: соціо-психологічний аналіз. – К., 2000.
20. Тренев И М. Управление конфликтами: Учебно-практическое пособие для вузов. – М., 1999.
21. Фишер Р., Юри У. Путь к согласию или переговоры без поражения. – М., 1992.

Додаткова література:

1. Бороздина Г.В. Психология делового общения: Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 224 с.
2. Вилюнас В.К. Психологические механизмы мотивации человека. – М.: МГУ, 1990. – 288 с.
3. Гринберг Дж. Управление стрессом. – 7-е изд. – СПб.: Питер, 2002. – 496 с.
4. Дарендорф Р. Элементы теории социального конфликта // Социологические исследования. – 1994. - №5.
5. Дмитриев А.В. Социальный конфликт: общее и особенное. – М.: Гардарики, 2000.
6. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – СПб.: Питер, 2000. – 368 с.
7. Зазыкин В.Г., Хрустачев А.Л. Политический конфликт: психологический взгляд на проблему. – М., 1999.
8. Зеркин Д.П. Основы конфликтологии: курс лекций. – Ростов-на Дону, 1998.
9. Здравомыслов А.Г. Социология конфликта: Учеб. пособие для студентов высших учебных заведений. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 317 с.
10. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2000. – 508 с.
11. Ильин Е.П. Психология воли. – СПб.: Питер, 2000. – 288 с. 23
12. Ішмуратов А.Т. Конфлікт і згода. Основи когнітивної теорії. – К., 1996.
13. Каменская В.Г. Психологическая защита и мотивация в структуре конфликта. – СПб.: Детство-пресс, 1999.
14. Карамушка Л.М. Психологія управління: Навч. посібник. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.
15. Кильмашкина Т.Н. Конфликтология: социальные конфликты. – М.: ЮНИТИ-ДИАНА, 2004.
16. Ковалев В.И. Мотивы поведения и деятельности. – М.: Наука, 1988. – 192 с. 1
17. Коваленко Б.В., Пирогов А.И., Рыжов О.Л. Политическая конфликтология. – М.: Ижица, 2002.
18. Козер Л.А. Функции социального конфликта. – М., 2000.
19. Психология и этика делового общения: Учебник для вузов / Под ред. проф. В.Н. Лавриненко. – 3-е изд., испр. - М.: ЮНИТИ- ДИАНА, 2000. – 327 с.
20. Рубин Д., Пруйт Д., Ким С.Х. Социальный конфликт. – М., 2001.
21. Ручка А., Танчер В. Социальный конфликт: современные исследования. – М., 1991.
22. Скотт Д.Г. Конфликты. Пути их преодоления. – К., 1991.

ІХ. Методи навчання: Інтерактивні лекції, семінарські та лабораторні заняття (з елементами тренінгу).

Х. Система оцінювання: **Поточний контроль:** оцінювання виконання завдань на семінарських і лабораторних заняттях, оцінювання 1-го модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль: залік у VIII семестрі.